

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **P. H.**, zast. JUDr. Annou Doležalovou, advokátkou se sídlem Veleslavínova 55/12, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 9. 2013, č. j. OAM-231/LE-BE02-ZA14-2013, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 5. 8. 2015, č. j. 49 Az 62/2013 – 33,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Odměna ustanovené zástupkyně JUDr. Anny Doležalové, **se určuje** částkou 3400 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Včasně podanou kasační stížností brojí žalobce, jakožto stěžovatel, proti shora označenému rozsudku (dále jen „napadený rozsudek“) Krajského soudu v Praze (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti shora označenému rozhodnutí žalovaného (dále jen „rozhodnutí žalovaného“).

Žalovaný rozhodl v řízení o udělení mezinárodní ochrany o žádosti stěžovatele tak, že ji dle ustanovení § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), zamítl jako zjevně nedůvodnou, neboť v ní stěžovatel neuvedl žádné azylově relevantní důvody. Stěžovatel sice tvrdil, že svou vlast opustil, protože na něm mafie v r. 1997 pod pohrůžkami násilí požadovala placení „výpalného“, a že se tudíž obává o svůj život, měl-li by se do vlasti vrátit, avšak žalovaný k tomuto uvedl, že v případě jakéhokoli protiprávního jednání vůči své osobě může stěžovatel využít ochrany tamních státních orgánů, případně se obrátit při nečinnosti policejních orgánů na veřejného ochránce práv. Žalovaný též naznal, že stěžovatel měl možnost přestěhovat se do jiné části Ukrajiny, přičemž tvrzení, že by jeho nové místo pobytu bylo zjištěno mafii na základě zneužití údajů evidence obyvatelstva, označil za ryze hypotetické. Dále žalovaný uvedl, že stěžovateli bylo již dvakrát uloženo správní vyhoštění, přičemž nynější žádost o poskytnutí mezinárodní ochrany podal až poté, co jej zadržel policejní orgán, ačkoli mu nic nebránilo v dřívějším podání žádosti. Z toho usoudil na účelovost stěžovatelovy žádosti.

Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku zejména uvedl, že žalobní argumentace směřovala pouze proti posouzení možnosti udělení mezinárodní ochrany z hlediska doplňkové ochrany. Přisvědčil žalobci v tom ohledu, že původcem pronásledování může být podle § 2 odst. 9 zákona o azylu též soukromá osoba. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 10. 2005, č. j. 3 Azs 412/2004 – 93, však konstatoval, že pokud stěžovatel nehledal pomoc opakovaně nebo u více relevantních státních nebo nevládních institucí, nelze dospět k závěru, že by jím popisované jednání soukromých osob bylo ukrajinským státem podporováno, trpěno nebo že by proti němu ukrajinské orgány nebyly schopny poskytnout adekvátní ochranu. Krajský soud z obsahu správního spisu zjistil, že žalobce se sice obrátil na státní orgány země svého původu se žádostí o ochranu, avšak opustil zemi dříve, než mohly zasáhnout. Po svém návratu se pak na ně již neobrátil, nýbrž z Ukrajiny znovu odjel, jakmile se dozvěděl o napadení svého společníka. Ani v rovině svých vlastních tvrzení tedy nehledal pomoc u státních orgánů Ukrajiny takovým způsobem, jaký se podle ustálených výsledků rozhodovací činnosti Nejvyššího správního soudu považuje za nezbytný pro úsudek, že by ukrajinský stát popsané jednání podporoval, trpěl nebo alespoň nebyl schopen účinně zasáhnout. Početnými odkazy na konkrétní rozsudky Nejvyššího správního soudu pak krajský soud podepřel závěr, že na Ukrajině sice dochází k pronásledování osob, které má zpravidla formu vydírání nebo výhrůžek, nejedná se však o situaci, která by nebyla s pomocí státních orgánů řešitelná.

Stěžovatel podal proti uvedenému rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatel namítá, že splňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany, protože původcem vážné újmy, která je důvodem pro její udělení, mohou být i soukromé osoby. Mimoto psychický i fyzický nátlak vyvíjený těmito osobami na stěžovatele lze považovat i za nelidské a ponižující zacházení. Orgány jeho země původu nejsou schopny poskytnout stěžovateli pomoc. Své obtíže by nemohl eliminovat ani tehdy, přestěhoval-li by se v rámci Ukrajiny, neboť její občané podléhají povinnosti ohlásit místo svého nového bydliště, a proto by pro osoby, které jej ohrožují, nebylo obtížné zjistit, kde se stěžovatel zdržuje. Dle stěžovatele nezjistil žalovaný skutkový stav věcí tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti ve smyslu § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Závěry žalovaného stran možnosti přesídlení a možnosti využití ochrany státní mocí země původu označuje stěžovatel za ničím nepodložené spekulace. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2010, č. j. 6 Azs 74/2009 – 51, pak rozporuje relevanci krajským soudem vytknuté skutečnosti, že nehledal pomoc u státních orgánů Ukrajiny. Krajský soud rovněž nezkoumal, zda je v případě stěžovatele namístě aplikovat zásadu *non-refoulement*.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval posouzením přípustnosti kasační stížnosti (k tomu srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 2. 2006, č. j. 8 Azs 5/2006 - 30; veškerá citovaná rozhodnutí NSS jsou dostupná z www.nssoud.cz). Dospěl přitom ke zjištění, že kasační stížnost byla podána v zákonem stanovené lhůtě, směřuje proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví, byla podána osobou k tomu oprávněnou (účastníkem řízení před krajským soudem) a obsahuje některý z důvodů dle § 103 odst. 1 s. ř. s. Zároveň nelze shledat nepřípustnost kasační stížnosti ve smyslu § 104 téhož zákona. Kasační stížnost je tudíž přípustná.

pokračování

Následně se Nejvyšší správní soud zabýval posouzením přijatelnosti kasační stížnosti, když dle ustanovení § 104a odst. 1 s. ř. s. je třeba pro nepřijatelnost odmítnout takovou kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, která svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu je třeba pod podstatným přesahem vlastních zájmů stěžovatele spatřovat jen natolik zásadní a intenzivní situace, v nichž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

V zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu je nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů kasační stížnosti, stanovených v § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž též uvést, v čem stěžovatel spatřuje - v mezích kritérií přijatelnosti – v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat (dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39). Kasační stížnost stěžovatele však neobsahuje žádnou argumentaci pro závěr, že zájem na přezkoumání jejím prostřednictvím předestřených právních otázek podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyloučil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturu odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.

Nejvyšší správní soud neshledal, že by se stěžovatelova kasační stížnost dotýkala právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou zdejšího soudu. K otázce nestátních původců hrozící vážné újmy ve vztahu k poskytnutí doplňkové ochrany se Nejvyšší správní soud ve své judikatuře opakovaně vyjádřil. Lze odkázat např. na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2013, č. j. 5 Azs 11/2012 – 23, dostupné na www.nssoud.cz, v němž zdejší soud uvedl, že „*pro udělení doplňkové ochrany je třeba splnit kumulativně veškeré zákonem stanovené podmínky. Žadatel (1) se musí nacházet mimo zemi svého původu, (2) musí mít důvodné obavy, že mu hrozí skutečné nebezpečí (reálná hrozba) (3) vážné újmy, (4) nemůže nebo není ochoten využít ochrany v zemi původu a (5) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule podle § 15a zákona o azylu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62, www.nssoud.cz). Původci, z jejichž strany osobě žádající o mezinárodní ochranu hrozí vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu, mohou být obdobně jako u pronásledování také nestátní subjekty z okruhu soukromých osob (viz § 2 odst. 9 zákona o azylu, v relevantním znění - srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57, www.nssoud.cz, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publikovaný pod č. 1749/2009 Sb. NSS). Hrozba vážné újmy tedy může být důvodem pro udělení doplňkové ochrany i v případech, kdy jejím původcem je soukromá osoba, pokud lze podle § 2 odst. 9 zákona o azylu, „prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace,*

kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu“: Z judikatury Nejvyššího správního soudu týkající se otázky původců vážné újmy (resp. pronásledování) a k otázce dostupnosti ochrany v zemi původu vyplývá, že, jde-li o původce brozící vážné újmy nebo pronásledování z okruhu soukromých osob, musí se postižená osoba v zásadě vždy obrátit nejprve s žádostí o pomoc na vnitrostátní orgány v zemi původu, pokud není zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout. Mezinárodní ochranu je nutno žádateli při splnění dalších zákonných podmínek udělit, pokud stát (strana nebo organizace, která ovládá stát) není schopen nebo ochoten poskytnout ochranu před vážnou újmu nebo pronásledováním ze strany soukromých osob, tzn. neučiní přiměřené kroky k zabránění vážné újmy nebo pronásledování (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57, www.nssoud.cz, usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 10. 2009, č. j. 5 Azs 44/2009 - 73, www.nssoud.cz)“ (zvýraznění doplněno).

Nejvyšší správní soud je toho názoru, že v případě stěžovatele nebyla prokázána neschopnost či neochota příslušných ukrajinských státních orgánů k poskytnutí ochrany stěžovateli. V tomto ohledu se zdejší soud ztotožňuje se zjištěním krajského soudu, dle kterého stěžovatel opustil zemi dříve, než takové orgány mohly zasáhnout. Zdejší soud považuje za vhodné odkázat rovněž na závěry jím podané již v rozsudku ze dne 11. 8. 2010, č. j. 2 Azs 9/2010 - 83, kde uvedl, že „všeobecně známou skutečností přitom je, že na Ukrajině existuje právní systém poskytující obětem kriminální činnosti právní prostředky, jimiž se lze vůči takovému jednání bránit u příslušných státních orgánů.“ V nedávném usnesení ze dne 27. 5. 2015, č. j. 2 Azs 52/2015 – 52, pak konstatoval, že na Ukrajině sice dochází k pronásledování osob, které má zpravidla formu vydírání nebo výhrůžek, nejedná se však o situaci, která by nebyla s pomocí státních orgánů řešitelná. Ve vztahu k pronásledování ukrajinskou mafií pak lze rovněž odkázat na závěry další judikatury zdejšího soudu, například v rozsudcích ze dne 27. 10. 2005, č. j. 1 Azs 64/2005 - 46, ze dne 29. 12. 2005, 1 Azs 121/2004 - 70, ze dne 4. 10. 2006, č. j. 6 Azs 213/2005 - 45, ze dne 16. 2. 2005, č. j. 2 Azs 312/2004 - 43, ze dne 22. 7. 2010, č. j. 6 Azs 14/2010 - 112, a v usneseních ze dne 24. 1. 2008, č. j. 1 Azs 48/2007 - 57, ze dne 29. 4. 2011, č. j. 4 Azs 8/2011 - 69, ze dne 19. 7. 2012, č. j. 3 Azs 10/2012 - 43, a ze dne 28. 11. 2012, č. j. 8 Azs 9/2012 - 70. *Apriori* tak nelze tvrdit, že státní orgány Ukrajiny nejsou schopny či ochotny poskytovat ochranu před kriminální činností na svém území.

Samotná tvrzení stěžovatele o spolupráci mafie a policejních orgánů v jeho vlasti zůstala pouze v obecné rovině, přičemž informace shromážděné žalovaným o možnosti domoci se ochrany před kriminální činností v dané zemi tato tvrzení nikterak nepodpořily. Nelze přitom dospět k závěru, že by si žalovaný neobstaral pro účely rozhodnutí o stěžovatelově žádosti dostatek informací v tomto ohledu. Nejvyšší správní soud rovněž nemůže nepřihlédnout ke skutečnostem nasvědčujícím závěru o účelovosti stěžovatelovy žádosti o poskytnutí mezinárodní ochrany, když k jejímu podání došlo až po zadržení stěžovatele v souvislosti s jeho dlouhodobým nelegálním pobytem v České republice.

Stěžovatelem namítané pochybení krajského soudu, spočívající v opomenutí aplikace zásady *non-refoulement* na základě recentního vývoje bezpečnostní situace na Ukrajině, je dle Nejvyššího správního soudu námitkou zcela neurčitou. Měl-li stěžovatel na mysli ozbrojený konflikt mezi tamními vládními ozbrojenými silami a ozbrojenými oddíly povstaleckých separatistů, konstatuje rovněž Nejvyšší správní soud, že mu nic nebránilo v uplatnění této skutkové okolnosti v řízení před krajským soudem. Není zřejmé, proč tak stěžovatel činí až v řízení o kasační stížnosti, nicméně lze podotknout, že samotný ozbrojený konflikt je doposud lokalizovaný na menšině území Ukrajiny, přičemž bezpečnostní riziko s tímto spojené lze uspokojivě eliminovat v rámci vnitrostátního přesídlení, pročez by ani v případě řádného uplatnění této skutečnosti v řízení před krajským soudem toto nebylo skutečností odůvodňující poskytnutí mezinárodní ochrany.

pokračování

Nejvyšší správní soud uzavírá, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto není důvod pro její přijetí k věcnému pojednání. Posuzovaná věc se netýká právních otázek, které dosud nebyly řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, ani těch, které jsou judikaturou řešeny rozdílně, přičemž nebyl shledán důvod pro přistoupení k judikatornímu odklonu. Soud neshledal ani zásadní pochybení krajského soudu, ať už v podobě nerespektování ustálené a jasné soudní judikatury či ve formě hrubého pochybení při výkladu hmotného nebo procesního práva. Soud proto kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož nemá žádný z účastníků řízení právo na náhradu nákladů řízení při odmítnutí návrhu.

Usnesením krajského soudu ze dne 19. 9. 2013, č. j. 49 Az 62/2013 – 10, byla stěžovateli ustanovena zástupkyně JUDr. Anna Doležalová, advokátka. Dle ustanovení § 35 odst. 8 *in fine* s. ř. s. proto advokátka zastupovala stěžovatele i v řízení o kasační stížnosti. Dle věty první za středníkem téhož zákonného ustanovení platí hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování stát. Ustanovené zástupkyni náleží podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, odměna za jeden úkon právní služby (písemné podání ve věci samé - kasační stížnosti) ve výši 3100 Kč a paušální náhrada hotových výdajů 1 x 300 Kč (§ 13 odst. 3 citované vyhlášky). Zástupkyně stěžovatele Nejvyššímu správnímu soudu v rámci písemného vyčíslení odměny za zastupování sdělila, že není plátkyní daně z přidané hodnoty, zdejší soud proto odměnu nezvýšil o odpovídající částku daně z přidané hodnoty. Celková částka odměny za zastupování tedy činí 3400 Kč.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. října 2015

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu